

Jučer je agencija Fitch **podigla kreditni rejting Hrvatske za jednu razinu, iz ‘BBB-‘ na ‘BBB’, uz pozitivne izgled** , ističući napredak u pripremama za članstvo u eurozoni i snažan oporavak hrvatskog gospodarstva od pandemijske krize. Po običaju javnosti se obratio naš premijer Andrej Plenković rekavši „kako je Hrvatska ocijenjena najboljim do sada investicijskim rejtingom što znači, naglasio je naš premijer, „da agencija Fitch pažljivo prati što se događa s našom fiskalnom politikom. Važno je, kako kaže naš premijer, da ćemo se moći svi jeftinije zaduživati – građani, gospodarstvo i država što baš nije točno, ali nemojmo biti sitničavi.

Jedan korak naprijed bilo bi postignuće da je ostvareno u uvjetima tvrdog budžetskog ograničenja kakvo „je bilo u vrijeme prethodne krize. Umjesto tvrdog ograničenja imamo velike blagodati ne samo zato što ćemo se zaduživati uz negativnu kamatnu stopu (što u prethodnoj krizi nismo mogli), već smo dobili obilatu pomoć (koje također nije bilo). Da je kreditna agencija postupila po kriterijima struke tada ne bi mogla povećati kreditni rejting državi koja je dobila najveću pomoć po glavi stanovnika. Upravo nas je premijer Andrej Plenković, u više navrata, uvjeravao kako smo dobili najveću pomoć. Kad netko živi od pomoći tada nema kreditnog rejtinga. Da je tome tako dovoljno je otići u poslovnu banku i kazati službeniku kako bi se kreditno zadužili pa molite pomoć kako je moguće dobiti kredit ukoliko primete socijalnu pomoć. Upravo to i takvo stanje imamo u Hrvatskoj.

U obrazloženju je dat odgovor zašto nam je povećan kreditni rejting. Razlog je skorašnji ulazak u eurozonu za što su sve zemlje nagrađene povećanjem kreditnog rejtinga. Priča o rastu BDP-a je samo priča jer su sve zemlje dinamizirale gospodarski rast. To samo pokazuje kako smo u prošloj godini povlačili nepotrebne i krive mjere. Osim toga, bili smo uplašeni što je razumljivo. To je razlog zašto je HDZ dobio izbore. To je naš premijer sjajno odradio. Pridoda li se „kupovina“ zaposlenosti pobjeda nije mogla izostati.

Vratimo se najvažnijoj napomeni premijera Andreja Plenkovića kako agencija Fitch posebno prati stanje i kretanje javnih financija. Upravo stanje i kretanje javnih financija pokazuje pravu sliku stanja u Hrvatskoj. U prošloj i ovoj godini ostvaren je velik proračunski deficit. Deficit valja protumačiti kao subvenciju građanima i gospodarstvu. Drugim riječima, pad gospodarske aktivnosti bi u prošloj godini bio veći a ovogodišnji rast „manji da nije bilo proračunskog deficita. Koliko smo snažni i učinkoviti kazuje nam deficit platne bilance u prošloj godini. U godinu dana od sunca, kako je to ispjevao Dobriša Cesarić u svojoj slanoj pjesmi Voćka poslije kiše, dobili smo oblake koji moraju zabrinjavati. „A nek se sunce malo skrije, nestane sve te čarolije, ona je opet kao i prvo, obično malo jedno drvo.“

Od obavijesti kako ćemo dobiti obilnu pomoć, da bi premostili prisutnu depresiju, javno sam predložio hrvatskoj Vladi da posebno odvoji dobivenu pomoć od vlastitih sredstava. Zemlja koja nije u mogućnosti pokriti rashode prihodima ima probleme koje nazivamo proračunski deficit. Kad je proračunski deficit velik i kada je to trajno obilježje javnih financija (što se identificira preko iznosa javnog duga) tada nije moguće govoriti o zdravim javnim financijama. Upravo suprotno, Hrvatska je pokazala kako država funkcionira jedino i samo putem proračunskog deficita. Nekoliko godina imamo uravnotežene javne financije ali je to posljedica gospodarskog rasta, posebno turističkog sektora, a nikako razumne budžetske ili bilo koje druge javne politike. Da je tome tako pokazuje i dokazuje izostanak čak kozmetičkih reformi. Treba shvatiti i razumjeti, kako bi kazao naš premijer Andrej Plenković, da pri čitanju podataka glede javnih financija valja od proračunskog salda odbiti bespovratnu pomoć koju smo dobili. Kad to učinimo dobit ćemo stvarno stanje javnih financija. Za sada su podaci nezadovoljavajući i nema naznaka da će se stanje javnih financija promijeniti.

Prema tome, obraćanje premijera Andreja Plenkovića ima za cilj hvalu njegove vlade, s jedne strane, dodatno marginaliziranje oporbe, s druge strane, i, s treće strane, nametanje vlastitog mišljenja kao jedino točnog što otvara mnoga pitanja. Naime, ako je sve tako dobro kako obrazložiti hrvatskim građanima da smo po svim kriterijima na zadnjem ili predzadnjem mjestu? Tu smo bili tu ostajemo.